

SEMBOLEK ETKİLEŞİM BAĞLAMINDA POLİSİN SAYGINLIĞI

(Suç Korkusuna ve Suçtan Caydırıcılığa Etkisi)

Respectfulness of Police in the Concept of Symbolic Interactionism

(It's Effects on the 'Fear of Crime' and 'Deterrent
from the Crime')

Mehmet KUL*
Recep TAYFUN**

Özet

Suçun oluşmadan önlenmesi, suç faillerinin yakalanarak adalete teslim edilmesi ve bozulan adalet düzeninin onarılarak toplum düzeninin yeniden sağlanmasında aktif rol alan polis teşkilatının, suçla / suçlulukla mücadele ederken motivasyonunu zayıflatan öğeler bulunmaktadır. Bu çalışmada, polis teşkilatının mücadelesini etkileyen dışarıdan kaynaklanan etkenlere değil, mücadeleyi etkileyen içeriden kaynaklanan sebeplere “polislin saygınlığı” özetinde odaklanılmıştır. Makalede, polislin motivasyonunu kıran / zedeleyen veya bir başka anlatımla yapı – sökümüne neden olan öğelerden biri olan “polislin saygınlığının içinin boşaltılmasının kurum içi sebepleri”, “sembolik etkileşim” perspektifiyle ele alınmış ve negatif anlamda etkilenen saygınlığın suç korkusuna ve suçtan caydırıcılığa etkisine yapılan “odak grup” çalışmasıyla bakılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Polislin Saygınlığı, Suç Korkusu, Suçtan Caydırıcılık, Sembolik Etkileşim.

* Dr., Emniyet Amiri, mkul@egm.gov.tr

**Dr., Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Öğretim Üyesi, tayfunr@baskent.edu.tr

PBD, 11(4) 2009, ss.45-65

Abstract

There have been factors which impair the motivation of police organization which has played an active role for preventing of crime before it occurs, impeding of crime and criminals' referring to the justice after they have arrested, and fixing the rearrangement of spoilt justice order in the fight against crimes and criminalities. In this study, it has been focused on the internal causes, "especially respectfulness of police", in stead of external ones, affecting the police's fight against crimes. In the article, "*the internal causes for deterioration of police respectfulness*" which is seen as one of the elements that destroys / damages police motivation or in another saying causes the deconstruction has been analyzed in the framework of "symbolic interactionism" benefiting from the "focus group" technique so as to determine how lack of respectfulness, affecting negatively, influence the fear of crime and deterrent from the crime.

Key Words: Respectfulness of Police, Fear of Crime, Deterrent from Crime, Symbolic Interactionism.

Giriş

Polis teşkilatı, moderniteyle birlikte toplumsal sözleşmenin güven bağlamında sürekliliğini sağlamak üzere kurulmuştur. Bunun için polis, bir yandan toplumda güvenliği veya barış ortamını tesis etmek için uğraşırken, diğer yandan da güven ortamını zedeleyen suçlularla mücadelesini sürdürmektedir. Moderniteyle birlikte, polis teşkilatına "çift yönlü" bir fonksiyon yüklenmiştir.

Polis teşkilatları, yüklenen bu fonksiyonu yerine getirmek için birçok yöntem geliştirmiş ve bunları uygulamıştır. Bunlardan bir tanesi de, bilinçli olarak oluşturulan "semboller dünyası"dır. Polis; güven, emniyet, asayiş, huzur, devlet, zor kullanma, silah vb. anlamları kullanarak kendisine yüklenen misyonu yerine getirmektedir. Dolayısıyla bu semboller, varsayılan toplumsal sözleşmenin, güvenlik boyutuyla sosyal bir gerçeklik olarak inşa edilmesinde (Berger ve Luckman, 1967) veya yapılaşma-

sında (Giddens, 1993; Giddens, 1999) önemli anlam kalıpları oluşturmaktadır. Bu anlam kalıplarından biri de polisin saygınlığı konusudur.

Kavramsal zenginliği olan saygınlık olgusu, etkin polislik için önemli başlıklardan birisidir. Çünkü polisin saygın (itibarlı – güvenilir olma durumu) olmasıyla, toplumda güven ortamının oluşması ve suçluların suç eyleminde vazgeçmesi arasında doğrudan bir ilişki söz konusudur (Baker, vd., 1983). Dolayısıyla polis, *-saygı bekleyen değil-* saygın olmak durumunda / zorundadır ve saygın olmanın araçlarına veya yöntemlerine dikkat etmelidir. Saygın polis imgesi, toplum açısından “güven” olarak anlandırılırken, saygınlığı bozacak her türlü tutum, hal ve davranış ise toplum bireylerinin “suçtan endişe etmesine” neden olacaktır.

Bu çalışmada da, polisin güven tesis etme araçlarından bir olan “polisin saygınlığına” odaklanılmış ve saygınlığın içinin boşaltılmasının *kurum içi nedenlerine* bakılmıştır. Makalede, “sembolik etkileşim” teorisinin temel kabullerinden yararlanılmış ve bir araştırma tekniği olan “odak grup” çalışmasıyla veri toplanmıştır. “*Polisin saygınlığının sembolik anlamının*” irdelendiği bu çalışmayla, ayrıca; nicel araştırmalar için bilgi oluşturmak amaçlanmakta ve konunun daha kapsamlı bir şekilde ele alındığı ampirik çalışmaların gerekliliği vurgulanmıştır.

1. Toplumsal Sözleşmede Polise Bîçilen Rol

Rousseau’ya (1990) göre, bireylerin toplum içerisinde yaşaması bir zorunluluktur ve “sosyal düzen fikri” Rousseau’yu yazılı olan veya olmayan, somut ya da soyut bir toplumsal sözleşmenin izlerine ulaştırmıştır. Sosyal sözleşme, toplum üyelerinin bütün haklarıyla birlikte kendini baştanbaşa topluluğa bağladığını varsaymaktadır. Bu teorik bakış, toplum üyelerinin büyük çoğunluğunun birçok konuda bir “mukavele” içerisinde olduğunu kabul etmektedir (Kavgacı, 1996; Demirtaş, 2006). Toplum üyelerini birbirine bağlayan en önemli öge de (security) “güven”dir (Giddens, 2004).

Çağdaş dünyada insanlar artık devleti, güvenliklerinin sağlanmasının bir bedeli olarak özgürlüklerini bütünüyle devrettikleri ve otoritesine bağlandıkları bir “leviathan” olarak değil (Aliefendioğlu, 1997:69), daha

güvenli ve daha mutlu yaşamının bir aracı olarak görmek eğilimindedirler. Özellikle devleti birey ve toplum dışında kendi başına gören anlayışların insanlık açısından doğurduğu felaketlerden alınan dersler, devlete bakışı değiştirmiş, devlet “insan”la tanımlanır olmuştur. Günümüzde devletin bir insan kurumu olduğunu ve bu nedenle insan haklarına dayanmak zorunda olduğu anlayışı egemendir (Çeçen, 1995:97). İnsan hakları doktrini ve hukuk devleti anlayışının özünde ise, anayasal ve yasal düzenlemeler ile bireyin haklarının güvence altına alınarak, korunması bulunmaktadır (Tayfun, 2007:150). Bu yapısal form ve ilişkiler süreci toplumsal sözleşme ile anlam kazanmaktadır.

Toplumsal sözleşmeye ait anlamlar, birey ve yapılar aracılığıyla tekrar üretilmekte, değişmekte veya kullanılmadığında da yok olmaktadır (Giddens, 1999). Örneğin, sosyolojik bir kurum olan aile veya ekonomi (Gökçe, 1996; Aydın, 2000), bireyler tarafından sürekli üretilmekte ve toplumsal sözleşmeyi yeniden inşa etmektedir.

Benzer şekilde toplumsal sözleşmeyi yeniden inşa eden veya üreten bir başka önemli toplumsal harç “güvenlik” veya “emniyettir”. Kaldı ki, toplum üyeleri güvenlik endişesini (Roche, 1993) veya suç korkusunu (Ferraro, 1995) ortadan kaldırmak veya aza indirmek için moderniteyle birlikte polis teşkilatları kurarak tek merkezden güvenlik probleminin ele alınması gerektiğini düşünmüştür (Ergut, 2004; Giddens, 2005). Meslek olarak polislik, toplumsal sözleşmenin sürekliliğinin inşasında “çift yönlü” (Giddens, 1999; Kasapoğlu ve Kul, 2008) ve önemli bir işlev görmektedir. Sınırlayan (constrain) ve olanak veren (enable) özelliğinin yanı sıra (Giddens, 1999); hem dayatan hem de nefes aldırıcı işlevi nedeniyle polis, bir yandan kanunların uygulanması için baskı oluştururken; diğer yandan emniyet sübabı niteliği taşıyan görevi ile devletin inşasında (Neocleous, 2006), “çift yönlü” ve “aktif” bir rol üstlenmektedir.

2. Toplumsal Güvenliğin (*Security*) İnşasında Polisin Saygınlığının Rolü

Polis teşkilatları, güvenliği sağlama görevini yerine getirirken birçok yöntem kullanmaktadır. Örneğin suçun önlenmesi için toplum destekli polislik, durumsal suç önleme stratejileri, güvenli okul – güvenli eğitim,

güven timleri gibi birçok taktik üretmiş ve uygulamıştır. Aynı zamanda suçla etkin mücadele stratejilerini de devreye sokmuştur. Gerek mücadele, gerekse önlemeye dönük yöntemlerden bir diğeri ise, kurum olarak polisin saygınlığıdır. İçerisinde sembollerle örülü bir çok anlam kalıbı barındıran polisin saygınlığı (polis saygın olma, güvenilir olma durumu) ile toplumsal güvenlik arasında ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Baker, vd., 1983)). Dolayısıyla saygınlığın, gerek kurum içinden - gerekse kurum dışından kaynaklanan nedenlerle içinin boşaltılması doğrudan toplumsal güvenliği de zedeleyen bir durumdur.

Kelime olarak saygınlık, “saygı görme, güvenilir olma durumu, itibar” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2006). Polisin saygınlığı anlatımından,

- *Toplum bireylerinin polise olan güvenini oluşturan ve*
- *Ayrıca suç işleme niyetinde olanların suçtan caymasını etkileyen; bilgi, tutum, davranış ve kararlılık göstergesi olan unsurlar kastedilmektedir.*

Güvenlik, asayiş, emniyetin sağlanmasında “polis imgesi” insanlar açısından önemli semboller üretmektedir. Polis saygınlığını oluşturan “simgeler” dünyası, insanlar açısından olumlu / olumsuz anlamların doğmasına sebep/neden olmaktadır. Bu ise güvenlik algısını ve beraberinde suçun önlemesini ve suçla mücadeleyi etkilemektedir. Örneğin, polisin saygınlığını etkileyen “göstergeler” (giyim kuşam, devriye tarzı, tutum ve davranışlar gibi) bir yandan “güven” inşa ederken, aynı zamanda suç işleme eğiliminde/niyetinde olanlara yönelik olarak da “caydırıcılık işlevi” görmektedir.

3. Saygınlığın Kuruluşunda Sembollerle Etkileşim

Polis suçla mücadele ederken toplumsallaşmış simgelere başvurmaktadır. Başlı başına üniforma ve beraberindeki “silah”, “kelepçe”, “cop”, “sprey” gibi unsurlar “zor kullanma”, “men etme” gibi yetkilerine gönderme yapan semboller ve anlamlar oluşturmaktadır. Bununla birlikte polisin tavrı, davranışı veya polise yönelik tavır, davranışlar da benzer şekilde anlam kalıpları / değer yargıları oluşturmaktadır. Saygınlığı oluşturan bu ve benzeri sembollerin yapı bozumuna uğratılması / değiştirilmesi veya anlam kodlarının içinin boşaltılması “güvenlik duygusunu” ve “suçluluğu”

etkileyebileceği düşünülmektedir. Trafik işaretlerinin ve sembollerinin olmadığı veya bu sembollerin içerisinde boşaltıldığı yerlerde kazaların çok daha fazla ve ölümlerle sonuçlanması bu bakış açısını doğrular niteliktedir.

Sembolik etkileşimci yaklaşım, toplumun bir takım sembolere anlamlar yüklediği ve bu anlamlara göre davrandığı üzerinde duran sosyolojik bir yaklaşımdır. Sembolik etkileşimci model, toplumsal sorunlara veya olgulara benliğin öznel yanlarını dikkate alarak (küçük/mikro ölçekli) değerlendirmektedir. Yapısalcı (makro) yaklaşımlardan farklı olarak araştırmanın merkezinde “bireyin kendisi” vardır. Sembolik etkileşim yaklaşımını benimseyen teorisyenler, yaşam dünyalarının “sembollerle” kurulduğunu, bireylerin sembolleri yorumlayarak onları anlamlandırdıklarını ve sembolere göre eyleme geçtiklerini belirtmektedirler (Cuff ve Payne, 1989; Gündüz ve Mutluer, 2000; Durakbaşı, 2002).

Blumer’a göre (1986), bir topluluktaki insanların sahip oldukları ortak simgeler ve anlayışların her yönden incelenmesi, sembolik etkileşimin temel özelliğini oluşturmaktadır (akt. Wallece ve Wolf, 2004:226). Bu yaklaşıma göre, anlamlar etkileşim yoluyla ve “semboller” aracılığıyla şekillenmektedir (Cuff ve Payne, 1989; Marshall, 1999; Gündüz – Mutluer, 2000; Wallece ve Wolf, 2004).

Bir yerde etrafta çöplerin olması, duvarlarda bir takım örgüt rumuzlarını içeren yazıların varlığı, sokaklarda aydınlatma probleminin olması gibi “çevreye ilişkin kimi semboller” bu mekânın / yerin “güvenlikli” olamayacağı algısını oluşturduğu ve dolayısıyla bireylerde suça ilişkin korkuyu artırdığı bulgulanmıştır (Ferraro, 1995).

Kişiler, çevredeki her türlü sembolle bir anlam vermektedir ve bu anlama göre kendisi için bir “durum tanımlaması” (Thomas’dan akt. Poloma, 1993:221) yapmaktadır. Çevresel düzensizliğin olduğu bir yer için “buralar güvenli değil” şeklinde bir durum tanımlaması yapan birey, bu gibi yerlerden uzaklaşacak, bu yere / yerlere çok fazla gitmeyecek veya suça maruz kalmamak için bazı davranışlarına sınırlamalar getirecektir. Çünkü kişilerin öznel algısı, nesnel sonuçlar üretmektedir. Yapılan araştırmalar, kentsel ortamlardaki çevresel düzensizliği hatırlatan kimi sembollerin insanda suç korkusu oluşturduğunu ve suça maruz kalma risk algısını artırdığını ortaya koymaktadır (Ferraro, 1995; Hale 1996; Oc ve Tiesdell, 1997; Sampson ve Raudenbush, 1999; Schneider ve Kitchen,

2002; McCrea, vd., 2005). Diğer yandan bu tür ortamlarda şiddet ve suç eğiliminin arttığı da gözlemlenmiştir (Kelling ve Coles, 1996). Çünkü mekanın sahip olduğu sembollere bağlı olarak bireyler suçtan korkmakta ve aynı zamanda bu yerler suçlulara önemli fırsatlar (opportunity) sunmaktadır (Roncek, 1981:74; Herbert ve Hyde, 1985:259-274).

Kentsel düzensizlik suç korkusu veya suçluya fırsat oluşturduğu gibi, polis de oluşturduğu sembole bağlı olarak toplum açısından bir takım anlamların oluşmasını sağlamaktadır. Olumlu polis sembolü, “güvende-yim” anlamı üretirken, tersi “polis bile olsa, kendimi güvende hissetmiyorum” düşüncesine neden olabilmektedir (Aktaş, 2008). Sembollerin farkına varılan veya fark edilemeyen etkileşimsel yönleri vardır.

Meslek olarak polisliğin saygınlığı ile ilgili yapılan iki bilimsel araştırmadan birinde 60 meslek arasında polislik 36’ncı sırada yer alırken, diğer araştırmada 40 meslek arasında 16’ncı sırada yer almıştır (Fındıklı, 2001:103). Bu veriler, bir sembol olarak polisle etkileşime giren bireylerin, polisi “saygın bir meslek grubu” olarak görmediklerini ortaya koymaktadır. Bunun kurum içi nedenlerine ise odak grup çalışmasıyla bakılmıştır.

4. Odak Grup Çalışması

Çalışmada, nitel araştırma tekniklerinden birisi olan “odak grup tekniği” (*focus group*) kullanılmıştır. Nitele yönelik, nitel bilgi arayışı eğilimi, sosyal bilimlerde çok derin değişiklikler yaratmıştır. Özellikle son yıllarda pek çok araştırma alanında nicel yaklaşımların tek başına kullanılmasından vazgeçilmektedir (Mayring, 2000).

Odak grup görüşmeleri genellikle 8 ila 12 kişiden oluşan ve bir başkanın (moderatör) yönetiminde belirli bir konunun tartışılması olarak basitçe tanımlanabilmektedir. Bu görüşmelerde başkanın görevi etkileşimi artırmak ve tartışmanın belirlenen konu etrafında sürmesini sağlamaktır. Toplantıların ortalama iki buçuk saat sürmesi ve iki ya da üç toplantıyı aşmaması önerilmektedir. Bir araştırma tekniği olarak odak grup görüşmeleri “izin veren ve ürkütücü olmayan bir odak grup görüşmelerinde kişiler birbirinden etkilenebilmekte ve bir sinerji yaratılabilmektedir. Dolayısıyla o anda akla gelen düşünceler ifade edilerek adeta geçmişte yaşanan bir kez daha gözler önüne gelmektedir. Yani “söze

dökülmemiş, kodlanmamış ve deneysel olan bilgiye erişmeyi” sağlamaktadır. Burada önemli olan bir görüşün benimsetilmesi değil kişinin yaşadıklarının öğrenilmesi sürecidir. Herkesin eşit koşullarda, bilginin üretimine katılması bir başka söylemle bilginin toplumsal olarak üretilmesi söz konusudur(Kasapoğlu, 1996:5).

“*Polisin saygınlığı*” konusunda yapılan odak grup görüşmesinde yukarıda belirtilen hususlara dikkat edilmiş ve konuşma esnasında yaşanan yeni açılımlar sayesinde sinerji oluştuğu gözlemlenmiştir. Polisin saygınlığının parametrelerini ve/veya göstergelerini belirlemek amacıyla polis teşkilatı çalışanlarından değişik rütbe ve konumda 8 polisle odak grup görüşmesi yapılmış ve oturum yaklaşık iki saat sürmüştür. Görüşülen kişilere ait bilgiler verilmemiş ve şahıslara ait görüşler farklı paragraflarla belirtilmiştir. Sorular ve konuşulacak başlıklar önceden hazırlanarak ilgili kişilere ulaştırılmış, görüşmeler katılımcıların izinleri doğrultusunda kayıt cihazına kaydedilmiştir. Deşifresi yapılan odak grup görüşmesi daha sonra “bulgulara” dönüştürülmüştür

5. Odak Grup Çalışmasından Elde Edilen Bulgular

5.1. Saygınlığın “Güvenliksizlik Algısına” ve “Suçtan Caydırıcılığa” Etkisi

Türkiye özelinde yapılan teorik ve ampirik çalışmalarda suçla ilişkin korkunun toplumda önemli bir problem oluşturduğunu ortaya koymaktadır (Dönmezer, 1981; Apak, Ülken ve Ünlü; Sokullu, 1999; Yücel, 2003; Özaşçılar, 2005; Bahar, 2006; Kul, 2007; Kul, 2009; Polat ve Gül, 2009). Suçla ilişkin korkunun veya güvensizlik algısının önemli parametrelerinden birisini de polis teşkilatları oluşturmaktadır.

Polislik imaj mesleğidir (Fındıklı, 2001:101) ve “güvenlik algısının” oluşmasında polisin saygınlığı önemli hale gelmektedir. Çünkü insan simgelere göre davranış kalıpları geliştirmektedir. Dolayısıyla polisin görünürlüğü kadar görüntüsü de veya polisin devriye gezmesi kadar (walk and walk policing), vatandaşla konuşması ve onların görüşlerini alması da (talk and talk policing) önemlidir (Trojanowicz ve Bucqueroux, 1998).

Toplumsal güvenliğin / emniyetin sağlanmasında polis teşkilatlarına, toplumsal sözleşmenin bir gereği olarak “güç kullanma hakkı” verilmiştir

ki bu “meşru güçtür”. Şiddet araçlarının devlette tekelleşmesi veya devlet tarafından kontrolü (Giddens, 2004:64), yasal koşullar oluştuğunda polise bir takım yetkiler ve güç kullanımını sağlamıştır. Bu anlamda devlet tarafından paylaşılan “güç” sembolünü polis meşru olarak kullanabilmektedir.

Birey olarak polis ve polislik mesleği “güç” sembolünü “olumlu” “olumsuz” anlamda üretmektedir. Saygınlığı olan polis teşkilatının *en önemli* iki toplumsal sonucu oluşmaktadır.

- İlki suç işleme niyetinin eyleme dökülmesini engellemek veya suçtan caydırmak,
- Diğeri ise güvenlik duygusunu artırmaktadır. Çünkü polis imajının hali hazırdaki durumu hem toplum hem de suç işleme niyetinde olanlar açısından bir takım “*riskli durumları*” (Beck, 1992; Furedi, 2002; Giddens, 2004) çağrıştırmaktadır.

Odak grup görüşmesine katılanlardan, polisin “güven” ve “caydırıcılık” imajına ilişkin değerlendirmeleri alınmıştır.

“Şöyle hayal edelim, diyelim ki polis her zaman devriye geziyor. Ama bu gezme hakikaten içi dolu dolu. Yani devriye gezme kuralları neyse o şekilde, gayet duyarlı olduğunu etrafa hissettiriyor. Dışardan görenlere ‘polisler çok dikkatli bir şekilde devriye geziyor’ dedirtiyor. Kıyafetler düzgün, etrafı kolaçan ediyorlar. Yer yer de gidip arabaların kilitlerini uzaktan fenerleriyle de kontrol ediyor. Böyle devriye gezen polis imajı suç işleme düşüncesinde olanları sadece ve sadece ‘korkutur’... diğerini düşünün, polis devriye arabasını bir yere çekmiş duruyor. İçeride iki kişi gazetelerini açmış okuyor veya sohbet ediyor veya da uyuyor. Suçlular ‘polis off olmuş durumda’ demezler mi? Böyle devriye gezme daha iyi...”

“Devriye gezilmeyen yerlerde suç korkusu artar. Ama bir de şöyle düşünün, devriye olmasına rağmen insanlar suçtan hâlâ korkuyorsa?”

“Şu bir gerçek, suç işleme niyetinde olanlar öncelikle polise bakıyorlar. Polis dikkatli ise yakalanırım endişesiyle bundan

vazgeçebiliyor. Diğer yandan polisi dikkatli görevi başında gören vatandaş kendini daha güvende hissediyor.”

“Çevre konusu önemli. İşte buradan misallendirebiliriz. Nasıl çevre düzgün değilse oralarda suçların artacağı düşünce- si varsa, düzgün olmayan ‘polis imajı’ da benzer şekilde sonuçlar üretecektir. Bazen çevremizden duyuyoruz, hırslılarla işbirliği yapan güvenlik görevlileri var falan diye... nasıl yayılıyor bu tür söylemler anlamış değilim. Hatta ‘polis iste- se yakalarmış’ falan. Bu tür imaj toplumu etkiliyor.”

Kentsel düzensizlik suç korkusunu artırdığı gibi (Ferraro, 1995; Oc ve Tiesdell, 1997; Scheider ve Kitchen, 2002), her türlü düzensizliğin suçları tetiklediği (Wilson ve Killing’den akt. Altuntop, 2003:110; Consil de l’Europe, 2003) ampirik çalışmalarla desteklenmektedir. Bu bulguların temelinde, toplumun sembollerle etkileşimi bulunmaktadır (Ferraro, 1995). İnsanlar açısından çevresel düzensizlik “suçların olabi- leceği”, “suça maruz kalma korkusu” oluşturduğu gibi, suçlular açısın- dan da “suç işlemeyi tetikleyen öğeler” seti oluşturmaktadır. Polis ima- jı/imesi de çevresel düzensizlik örneğinde olduğu gibi benzer sonuçlar üretebilmektedir. Polise olan güven veya polisin yerel–genel düzeydeki saygınlığı suç korkusunu azaltmaktadır (Bacer vd., 1983; Keown, 2001; Aktaş, 2008). Polisin bir şey yap(a)mayacağı düşüncesi, mağdurların – özellikle cinsel suç– polise başvuramalarına neden olmaktadır (Bahar, 2006). Saygınlığı etkileyen her türlü “sembolik” anlam ise suç korkusu- nu yaymaktadır. Suça ilişkin korku, bireysel bir sorundan çıkarak sosyal bir probleme dönüşmüştür, öyle ki suç mağduriyeti yaşamayan- larda gözlemlenen bir olgu haline gelmiştir. Saygınlığı ise hem birey olarak polis, hem de polisi biçimlendiren polis meslek kültürü etkile- mektedir.

5.2. Saygınlığın Kuruluşunda Birey: “Polisin Kendisi”

Polisin saygınlığının yapılaşmasında en önemli etken polisin kendisidir. Polislik mesleğinin icracısı ve toplumun doğrudan gözlemlediği kişi ol- ması bakımından polis, “saygınlığın oluşumunda veya devamında” bi- rinci dereceden faildir (*agent*) (Giddens, 1979). Saygınlığı “hak edecek” tavır, davranış ve tutumun bizzat polisin kendi eliyle gerçekleşeceği ve-

ya gerçekleştiği görüşmede en çok vurgulanan hususların başında gelmiştir. Fındıklı (2001) da benzer bir yaklaşımla, mesleklerin şöhret ve saygınlığı, mesleğin bizzat kendisinden değil, meslek mensuplarının mesleklerini icra etmede gösterdikleri üstün başarı, yetenek ve meziyetlerden kaynaklandığını belirtmektedir.

“İlk muharrik güç saygın diye nitelendirilen veya beklenen kişilerden oluşması gerekiyor. Yani saygınlığın önce saygın olması gereken kişilerce oluşturulması gerekiyor. Öncelikle saygın olunacak ki, diğerleri saygı duysun, güven beslesin ve itimat etsin. Özellikle ABD merkezli başlayan halkla ilişkiler, pazarlamada saygın bir imaj meselesi olarak değerlendirilmiş ve böyle ele alınmıştır. Saygın olmayabilirsin ama bu işi imajla kotarabilirsin mantığı. Fakat toplumsal katmanlarla içli dışlı olan meslek grupları gerçekte olmayan bir ‘imajla’ ne kadar işlerini sağlıklı götürebilir ki? Yani gerçekten saygın olması gereken kuruluşlardan birisidir polislik.”

“Polis her şeyden önce inanılır olmalı, güvenilir olmalı. Dolayısıyla saygınlık birileri tarafından verilmez. Saygın olunur.”

“Her şeyden önce şunu belirteyim, saygınlık oluşturulmaz; şunları şunları yapayım da saygın olayım denilemez. Saygınlık verilir. İlişki iletişim kurduğun kişiler tarafından sana verilir. Öncelikle saygı duyulan kişi tarafından oluşturulur bu durum, sonra kuruma yayılır. Yani burada öncelik kurumdan ziyade bireyin kendisinde başlar. Yani bireyden gruba, topluluğa geliştirebiliriz bunu.”

“Saygınlık bir değerdir. Empoze edilmez ve kimse saygınlığı o kurum ya da kişinin elinden de alamaz. Değerler deyince ilk aklıma gelenler ‘adil yaklaşım’, ‘insani yaklaşım’ ve ‘ciddiyet’ gibi hususlar, önemli değerler olarak belirginleşiyor.”

Oluşturulan veya oluşturulmaya çalışılan “sahte gerçeklik” veya “yapay gerçeklik” geçicidir (Berger ve Luckman, 1967) ve çoğu zaman hesap edilemeyen sonuçlara da (*unintended consequences*) neden olmaktadır (Giddens, 1999). Sadece “imaja” yönelik çalışmaların büyümesi

bir kişi tarafından veya çok basit bir gerçeğe bozulabilir. Birey olarak polis, saygınlığın kuruluşunda “aktif bir icracı” olmak durumundadır. İçinde bir takım semboller barındıran “polisin kıyafeti” görüşmeye katılanlar tarafından oldukça “önemli” görülmektedir.

“Elbette ki aktif rol alacak kişi polisin bizzatı kendisi. Polis saygınlığını kendisi devam ettirmek zorundadır. Toplumun ayakta kalması için bu bir zorunluluktur. Bunun için de halkın kendisi hakkında ne düşündüğünü merak etmelidir. Halkın polis hakkındaki gözlemi çok önemlidir. Polisin kıyafeti neden farklıdır, neden silah taşır veya neden kelepçe taşır. Bunlar polisin zor kullanma veya men etme yetkisini gösteren işaretler. Örneğin neden şapkası vardır? Üniformadaki bazı işaretler neden yapılmıştır. Hepsisi vatandaşa bir hatırlatma ama bu hatırlatma kesinlikle ‘korku’ değil, tam tersine güven vermesi içindir. Ancak polis bunlara ne kadar riayet edebiliyor?”

Polisin kendi içinde oluşturduğu “söylemi” de yine önemli anlam kodları barındırmaktadır. “Polis söyleminin” meslek açısından bir takım “işlevleri” - telsiz kodlarının kullanılması veya her bir olaya numara verilmesi gibi- olabilir. Ancak, farkında olmadan kullanılan bir takım söylemler/sözler polisin saygınlığını zedeleyecek nitelik kazanabilir.

“Farkında olmadan oluşturduğumuz polis dili veya polis ağzı mevcut, özellikle buna dikkat edilmeli. Ağabey, amca, teyze falan değil de daha ‘kentli’ olmalıyız. Polis kent demek değil mi? Eleştirdiğimiz yapıyı değiştirecek de biziz. Ancak bu noktada değişim acenteliği olan eğitim devriye giriyor...”

Polisin “olumlu” veya “olumsuz” davranışları polislik mesleğine mal edilebilmektedir. Kötü davranışın yayılma hızı ile iyi davranışın yayılma hızı birbirine eşit değildir ve “kötü davranış” örnek olarak gösterilerek bir bilgi ağı (network) oluşmakta veya oluşturulmaktadır. Doğal olarak bunu “yayandan” çok “yapan”/ “oluşturan” birinci derece sorumludur.

“1 Mayıs gösterilerinde bir restoranda yemek yiyen birisine Çevik Kuvvet memuru tarafından tokat atılması olayı profesyonellik anlayışı mevcut olmayan ve amatör meslek kültürü-

ne sahip bir vaziyetin göstergesidir. Nitekim bahse konu 1 Mayıs olaylarında binlerce polisin maddi ve manevi olarak mağdur duruma düşmesi, hatta bu gösterilerde binlerce polisin yaralanmış olması bile bu atılan tokat neticesinde görülmedi. Polisin saygınlığı halk nezdinde gölgeleyecek her tutumdan uzak durulmalıdır.”

“Bir kişinin hatası tüm teşkilata mal ediliyor. Ahmet yaptı denilmiyor, polis teşkilatı yaptı deniliyor.”

5.3. Saygınlığın Kuruluşunda Yapı: Meslek Olarak Polislik

Polislik mesleğini birey olarak polisler belirlediği gibi, aynı zamanda birey olarak polisleri de “kurum kültürü” veya “polislik meslek yapısı” biçimlendirmektedir. Meslekler insanların sosyal statülerini belirlemektedir ve mesleki role sahip bireyler, bu rolün gerektirdiği yükümlülüklerin ve beklentilerin bilincindedir (Moore 1970).

“Saygınlık bir kültürdür. Kültür aynı zamanda bilindiği gibi ‘tapma’, ‘tapınma’ anlamı da taşıyor. Hatta kült kavramı da tapınma aracı olarak kavramsallaştırılmıştır. Saygınlık bu anlamda içselleştirilmiş bir durumdur. Aristokrasi önemli bir saygınlık kültürü oluşturmuştur. Ancak hemen söylemek gerekir ki bunun ‘malla, mülkle’ de çok alakası yok. Çünkü Osmanlı aristokrasisinde en göze çarpan husus müteviziliktir. Şimdi dolayısıyla hem halkın gözündeki polis modelleri hem de polisin kendi içerisindeki polis modeli yok. Modelsizlik belirsizliğe neden oluyor ve dolayısıyla saygınlık simgesini taşıması gereken unsurlar ortadan kaybolmuş oluyor.”

“Dünya çapında da polisler sevilmez. Neden? Çünkü konulan kuralları uygular / uygulatır. Kural demek yasak demek ve ‘yapma’, ‘etme’, ‘yasaktır’ gibi bir takım can sıkıcı kavramlarla içli dışlıdır. Yasaklamaları kim sever ki? Hatta Osmanlı’nın son dönem polis yapılanmasında Yasakçıbaşı gibi bir yapı da var. Yasaklama getiren kurumlar sevilmez ve polislik mesleğiyle de adeta yapışık bir durumdur bu. Böyle bir meslek içerisinde kişiliğin nasıl olursa olsun daha önce söylendiği gibi ilk imajın etkisinden uzun süre kurtulmuyorsun.”

“Bence polis toplum gözünde suçlulara karşı her haliyle bir korku unsuru haline getirilmeli ve suç işleme niyetinde olanlar bu korkuyla engellenmeli. Cici polis, polis amca-abla gibi yaklaşımlar yerinde ve zamanında kullanıldığında etkili oluyor. Aksi imaj çalışmaları polisin görevini destekleyici olmaktan uzak gibi geliyor bana. Polis içerisinde kimin hangi rolü üstleneceği belli olmalıdır diye düşünüyorum.”

“Polislik doğası gereği men etme yetkisini kullanan gereğinde bu yetkisini yerine getirmek amacıyla zor kullanabilen bir birim olduğu için saygınlığı tehlikeye giriyor. Ancak bir de şu durum var çeşitli film ve dizilerle de polislik olduğundan fazla abartılıyor. Hatta bazı durumların örneğin kuralara uymayan polis gibi, filimler üzerinden de oluşturulduğunu düşünüyorum. Bu ikilem gibi...”

“Ben de benzer bir durum tespiti yapacağım şöyle ki, hem istenen hem de istenmeyen iki durum var. Polislik bir yandan suçluların gördüğünde çekineceği bir başka yandan da normal vatandaşın gördüğünde de rahatlayabileceği, güvenebileceği bir durumu oluşturmak durumda. Korku / sevgi bir arada. Hem istenen/hem istenmeyen bir arada. Saygınlığın oluşmasında mesleğin yöneticileri bu durumu yer yer göz ardı ediyor. Bazen suçluları korkutmalı deyip kantarın topuzu öyle bir kaçıyor ki hayatında hiçbir kural ihlali yapmamış vatandaşı da bu durum etkiliyor. Bazen de öyle ‘cici abla’ ‘polis abi’ imajı çiziliyor ki bu sefer de gerçek suçlular ‘pervasızlaşıyor’...Her nasıl olacaksa bu durum, polis suçluya korku, vatandaşa da güven verici ol-ma-lı-dır....”

“Bana birisi polisliği tarif et dese, beyaz önlük giyip kömür taşıyan hem önlüğü kirletmeyen hem de kömür taşıyan birisidir derdim.”

Polislik mesleğinin yapısı ve mesleğin yapılış tarzı mesleğe yeni başlayanlara aktarılmaktadır. Yapılan çalışmalarda meslek alt kültürlerinin meslek çalışanlarını olumlu / olumsuz yönde şekillendirdiği bulgulanmıştır (Cerrah, 1999; Çağlar, 2001). Özellikle uzun süren mesleki eğitim, çalışma şartları ve ortamının özellikleri ele alınıp incelendiğinde polis teşkilatı meslek kültürü “zor dönüşüm geçiren” meslekler arasında sıralanabilir. Örneğin halen devam eden “hafta mezunu” olgusu, Os-

manlı döneminden kalma bir uygulamadır (Kul, 2004). Mesleğin özelliği ve vatandaşın “mesleğe olan bakış açısı” saygınlığı doğrudan etkilemektedir.

“Saygınlığı arttırmak lazım diyoruz bir takım yenilikler yapıyoruz ama buna rağmen değişim kolay olmuyor. Hem meslek içerisinde hem de toplum buna hazır değil gibi. Örneğin pasaport verme süresi iki güne indirildi. Buna rağmen vatandaş bizi arıyor ve diyor ki ‘pasaport alıyorum bununla bir ilgilenebilir misin?’ diyorum ki ‘iki günde ben arasam da aramasam da verilecek, olsun sen yine de ara’ diye diretiyor. Neden? Vatandaş güvenmiyor. Bu güvensizlik de aynı zamanda saygınlığı zedeleyen bir durum. Yani ne yaparsan yap araya birilerini veya devreye birilerini sokuyor. Yani toplum da önemli diye düşünüyorum.”

“Uzun süredir polisin kendisine saygı duymadığı üzerinde duruyoruz. Saygınlığı önce polis, sonra polisin neşvünema bulduğu meslek kültürü oluşturacak ve sağlayacaktır diyoruz. Semboller önemli ve bunu birey olarak polis yapacaktır diyoruz, ancak örneğin bir şapka olacak ki polisimiz taksın ve onu kullansın...”

“Son zamanlarda yapılan uygulamaların geri dönüşümünü vatandaştan alıyoruz. Bizzat onların ağzından dinliyorum. Özellikle eğitilmiş, görgülü polislerimizin varlığı, yapılan operasyonlar örneğin uyuşturucu konusunda yapılanları vatandaşımız oldukça takdir ediyor. Kurulan özel birimlere hemen herkes ilgi gösteriyor. Yapılanların hepsi ‘daha iyiyi bulmak’ içindir.”

Polislik profesyonellik gerektiren bir meslektir ve bunu artırma yolunda özellikle son zamanlarda önemli gelişme kaydedilmiştir. Teknik donanımlardan yeterince yararlanılması, gelişmeleri yakından takip edebilmesi halkın güvenlik duygusunu da yükseltmektedir (Azcan, 2004:39).

“Profesyonel olarak çalıştığı izlenimi verilen polis teşkilatına karşı itibar/saygınlık en üst seviyede olacaktır. Yine Polisin yapmış olduğu çeşitli baskın görüntülerinde polis güçlerinin tam donanımlı/teçhizatlı bir görüntü vermesi ve ekip

bütünlüğü içerisinde profesyonel hareket tarzı biçimini sergilemesi şüphesiz polisin saygınlığını üst seviyelere çıkaran hareket tarzlarıdır.”

Sonuç olarak, hem birey olarak polis, hem de polis teşkilatı, polisin saygınlığını belirleyen “semboller dünyasını” şekillendirme kapasitesine sahiptir. Emniyet Teşkilatı yöneticilerinin “izlenim yönetimi taktikleriyle” ilgili yapılan ampirik çalışmada yöneticilerin iki konseptte “imaj ve izlenim” oluşturmaya çalıştıkları, ilkinin dış faktörlerce oluşturulduğu, ikincisi ise mevcut izlenim / görünüm yönetiminin oluşmasında, genelde örgüt çalışanlarının özelde örgüt yöneticilerinin etkisi bulunduğu bulunmuştur. Aynı çalışmada polis yöneticilerinin suçlulara, mağdurlara, kamuoyuna ve kendi personeline yönelik izlenim / görünüm oluşturması “gerektiği” üzerinde durulmuştur (Ünalı, 2005). İçerisinde izlenimin de olduğu “polisin saygınlığı” imgesi toplum açısından güven ya da güvensizlik gibi doğrudan “sonuçlar” üretmektedir.

Sonuç

Polislik; uygarlık, emniyet, profesyonel, otorite, güç kullanma, kariyer, hiyerarşi, disiplin, suç ve suçlularla mücadele/önleme, fedakârlık, itham, iddia, koruyucu, sorumluluk, uyarı, yol göstericilik, gizlilik, temsil, üniforma, etik (Fındıklı, 2001) gibi içinde birçok sembolik anlamın bulunduğu ve “güven” veya “güvensizlik” anlamını üreten bir meslektir.

Polislik mesleğinin saygınlığı hem *kurum içi*, hem de *kurum dışı* (örneğin medya) koşullara bağlı bulunmaktadır ki, makalede *kurum içi nedenler* ele alınmaya çalışılmıştır.

Polisin saygınlığı öncelikle polis teşkilatının sahip olduğu insan kalitesiyle ilişkisi bulunmaktadır. Fındıklı (2001:89)’ya göre, makam ve mesleklerin şerefi, belli bir mesleğin mensubu olmak veya belli makamlarda oturmaktan değil, kişilerin nitelik ve yetenekleri ile mesleğe katkılarından gelmektedir. Bununla birlikte, bireyin kendisini anlamlandırıldığı, mesleki rol ve beklentilerini öğrendiği kurumsal iklim de önemlidir. Polis kültürü veya polisliğin mesleki yapısı bireyi biçimlendirmekte ve ikincil sosyalizasyonla teşkilata “uyumlu” birey haline dönüşebilmektedir (Cerrah, 1999; Çağlar, 2001; Kul ve Demir, 2001). Dolayısıyla polis meslek alt kültürü de saygınlığı etkileyebilmektedir.

Sonuç olarak, polis teşkilatı, hem birey olarak polisin, hem de polis meslek alt kültürünün oluşturduğu “saygınlık derecesine” bağlı olarak, bir yandan toplumdaki güvenlik kaygısının veya suça ilişkin korkunun azalması veya artmasını, diğer yandan suçun önlenmesi veya önlenememesi konusunda algının oluşumunu belirleyebilmektedir.

Kaynakça

- Aktaş, T., (2008), *Das Ansehen der Polizei und die Geltung von Normen*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Freiburg: Albert-Ludwigs-Universität.
- Aliefendioğlu, Y., (1997), “Devletin Görünen ve Görünmeyen Yüzü”, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, C. XXI, Sayı: 196, ss.69-72.
- Altıntop, S., (2003), “Kırık Camlar”, *Polis Dergisi*, C.9, S.35, ss.110–117.
- Apak, S; Ülken, G ve Ünlü, A., (2002), “Yeni Bir Toplu Konut Yerleşmesinde ‘Güvenlik Duygusunun’ Değerlendirilmesi”, *İTÜ Dergisi*, C.1, ss.65-70.
- Aydın, M., (2000), *Kurumlar Sosyolojisi*, Ankara: Vadi Yayıncılık.
- Azcan, İ., (2004), *Polis Ne Yapmalı?*, İstanbul: İlk Yayınları.
- Bahar, H.İ., (2006), “Mağdur Bilimi, Mağduriyetin Etkisi ve Mağduriyete Yönelik Çalışmalar”, *Suç Mağdurları*, (Ed.) H.İ. Bahar, Ankara: Adalet Yayınları.
- Baker, M.; Nienstedt, B.; Everett, R. & McCleary, R., (1983), “The Impact of a Crime Wave: Perceptions, Fear, and Confidence in the Police”, *Law & Society Review*, Vol. 17, No. 2. pp. 319-336.
- Beck, U., (1993), *Risk Society*, (Translated Mark Ritter), London: Sage.
- Berger, P. L ve Luckmann, T., (1967), *The Social Construction of Reality*, New York: Doublday.
- Cerrah, İ., (1999), “Sosyal Yapı ve Polis Alt Kültür”, *21.yy.da Polis içinde*, (Ed. İ.Cerrah ve E. Semiz) Ankara: EGM Yayınları.
- Cuff, E.C. ve Payne, G.C.F., (1989), *Perspectives in Sociology*, London: Unwin Hyman.

- Çağlar, A., (2001), “Türk Polisinde Sosyalleşme ve Polis Kültürü”, *Türkiye’de Suç ve Polislik* içinde, (Ed.) İ.Cerrah ve E. Semiz, Ankara: Güner Matbaacılık.
- Çeçen, A., (1997), *İnsan Hakları*, 2. Basım, Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Demirtaş, T., (2006), *Kriminoloji*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Dönmezer, S., (1981), *Kriminoloji*, İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Durakbaşa, A., (2002), “Sosyolojide Temel Kuramlar”, *Sosyolojiye Giriş*, (Ed.) İ. Sezal, Ankara: Martı Yayınevi.
- Ergut, F., (2004), *Modern Devlet ve Polis*, Ankara: İletişim yayınları
- Ferraro, K., (1995), *Fear of Crime, Risk Interpreting Victimization Risk*, New York: Sunny.
- Fındıklı, R., (2001), “Meslek Olgusu ve Polislik Mesleğinin Özelliği”, *Türkiye’de Suç ve Polislik*, (Ed.) İ.Cerrah ve E. Semiz, Ankara: Güner Matbaacılık.
- Furedi, F., (2002), *Korku Kültürü, Risk Almamanın Riskleri*, Çev. B. Yıldırım, İstanbul: Ayrıntı.
- Giddens, A., (1979), *Central Problems in Social Theory*, California: University of California Pres.
- Giddens, A., (1993), *New Rules of Sociological Method*, California: Stanford University Pres.
- Giddens, A., (1999), *Toplumun Kuruluşu*, Çev. Hüseyin Özel, Ankara: Bilim ve Sanat Yayıncılık.
- Giddens, A., (2004), *Modernliğin Sonuçları*, Çev. Ersin Kuşdil, İstanbul: Ayrıntı Yayıncılık.
- Giddens, A., (2005), *Ulus, Devlet ve Şiddet*, Çev. C. Atay, İstanbul: Devrin Yayınları
- Gökçe, B., (1996), *Türkiye’nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumlar*, Ankara: Savaş Yayınevi.

- Herbert, D.T. ve Hyde, S.W., (1985), "Environmental Criminology: Testing Some Area Hypothesis", *Transactions of the Institute of British Geographers*, C.10, ss.259-274.
- Kasapoğlu, A. ve Kul, M., (2008), "Siyasal İktidarların Polis Aracılığıyla Toplumda Nüfuz Etmesi", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, C.2, ss.35-53.
- Kasapoğlu, A. (1996), *Nitel Çözümlemeler I: Odak Grup (Focus Group) Çalışması*, Ankara Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Ders Notları.
- Kavgacı, H.İ., (1996), "Avrupa Birliği Polisleri Arasında İşbirliği Gerek-tiren Sebepler ve Polis Hizmetlerinde Çağdaş Gelişmeler", *Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polisi*, Ankara: Polis Akademisi Bildiriler Di-zisi (3), Uluslar arası Sempozyum Bildirileri.
- Kelling, G.L. ve Coles, C.M., (1996), *Fixing Broken Windows: Restoring Order and Reducing Crime in Our Communities*, New York: Free Press.
- Keown, L. A., (2001), *Perceived Risk of Victimization: A Canadian Perspective*, Calgary: University of Calgary Pres.
- Kul, M. ve Demir, F., (2001), "Emniyet Teşkilatına Sosyolojik Bir Ba-kış", *Polis Dergisi*, C. 7, S.26, ss. 158-172.
- Kul, M., (2004), Geçmişten Günümüze Polis Teşkilatı, *Hatay Polis Der-gisi*, C.4, S.4, ss:103-135.
- Kul, M., (2007), "Kapkaç Mağdurları", *Toplumsal Travmalar içinde* (der.) A. Kasapoğlu, Ankara: Referans, ss.123-154
- Kul, M., (2009), *Toplumda Suça İlişkin Korkunun Yapılaşması*, Yayın-lanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitü-sü, Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Marshall, G., (1999), *Sosyoloji Sözlüğü*, Çev. Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınevi.
- Mayrin, P., (2000), *Nitel Sosyal Araştırmaya Giriş*, Çev. Adnan Gümüş ve M. Sezai Durgun, Adana: Baki Kitapevi.

- McCrea, R.; Shyy, T.K.; Western, J. ve Stimson, R.J., (2005), “Fear of Crime in Brisbane: Individual, Social and Neighbourhood Factors in Perspective”, *Journal of Sociology*, C.41, ss.7-27.
- Moore, E.W., (1970), *The Professions Roles and Rules*, Russel: Sage Foundation.
- Neocleous, M., (2006), *Toplumsal Düzenin İnşası, Polis Erkinin Eleştirel Teorisi*, Çev.A.Berkmen, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Oc, T.ve Tiesdell, S., (1997), *Safer City Centers*, London:PCP.
- Özaşçılar, M., (2006), *Suç Korkusu: İstanbul’da Yaşayan 18-25 Yaşararı Üniversite Öğrencilerinin Mağdur Olma Riskleri Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
- Polat, A. ve Gül, S. K., (2009), “Kentlerde Güvensizlik Kaygısı: Erzincan Alan Araştırması”, *Değişik Yönleriyle Yerelleşme*, (Editör Veysel K. Bilgiç), Ankara: Seçkin, ss.163-184.
- Poloma, M.M., (2003), *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Çev. Hayriye Erbaş, Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Roche, S., (1993), *Le Sentiment D’insecurite*, Paris: Puf.
- Roncek, D.W., (1981), “Dengerous Places: Crime and Residential Enviornment”, *Social Forces*, 60, pp.74-96.
- Rousseau, J.J., (1990), *Toplum Sözleşmesi*, Çev.Vedat Günyol, İstanbul: Adam Yayıncılık.
- Sampson, J.R. ve Raudenbush, S.W., (1999), “Systematic Social Observation of Public Spaces: A New Look at Disorder in Urban Neighbourhoods”, *The American Journal of Sociology*, 105, ss. 603-651.
- Sokullu, F. (1999), *Viktimoloji*, İstanbul:Beta.
- Tayfun, R., (2007), “Bilgi Edinme Hakkı Perspektifinden Devlet Vatan-daş İlişkileri,” *Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XI, S. 3-4, ss.149-183.
- TDK, (2006), *Türkçe Sözlük*, www.tdk.gov.tr (Erişim tarihi: 12/05/2008)

- Trojanowicz, R. and Bucqueroux, B., (1998), *Community Policing*, Cincinnati: Tin Box Studio.
- Ünalı, S., (2005), *Emniyet Örgütü Yöneticilerinin İzlenim Yönetimi*, Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Wallece, R.A. ve Wolf, A., (2004), *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Çev. Leyla Elburz ve M. Rami Ayas, İzmir: Punto Yayıncılık.
- Yücel, M.T., (2003), *Kriminoloji*, Ankara: Başkent Matbaası.